

Når akademikere villeder om klimaendringer

Mette Newth
forfatter

FOTO PRIVAT

Halfdan Wiik
høgskolebibliotekar

FOTO PRIVAT

Mange videregående skoler, bibliotek og andre har i løpet av det siste året fått tilsendt et hefte fra den klimaskeptiske foreningen «Klimarealistene»: «Naturen – ikke menneskene – styrer jordens klima», med artikler av professorene Jan-Erik Solheim, Ole Humlum og Ole Henrik Ellestad, leder av foreningen.

Innholdsmessig er det for det meste velkjente toner fra den klimaskeptiske/klimafornektende kanon; det nye er at de går så direkte på skolene og lærerne og tydeligvis også har en hel del penger å bruke til dette formål.

Som formidlere og besteforeldre reagerer vi på slik villedende informasjon, som kan bidra til å undergrave de unges motivasjon for å kjempe for sin rett til en bærekraftig framtid. Bunkevis med solide studier viser at menneskene ikke bare endrer klimaet, men på sikt selve betingelsene for vår egen sivilisasjon – på en måte som kan bli dramatisk allerede i dette århundret. Det er gjentatt til kjedsommelighet, men er ikke mindre sant for dét: Menneskeskapt global oppvarming er vår generasjons største etiske og politiske utfordring.

Derfor er vi takknemlige for at også klimaforskerne denne gangen har reagert på «klimarealistenes» virksomhet. En gruppe fra Cicero (Senter for klimaforskning, Universitetet i Oslo) og Bjerknes-senteret (Universitetet i Bergen) har nylig gått nye gjennom heftet. Resultatet er rein slakt. De påviser faktafeil og forvrengninger på så godt som hver side, og slår fast at forfatterne overser store mengder vitenskapelige resultater. Her er noen eksempler:

Påstand:

CO₂ har ikke hatt en dominerende rolle for klodens temperaturutvikling de siste 10.000-11.000 år. Ingen av temperaturtoppene motsvarer tilsvarende toppe i CO₂-kurven.

Ingen hevder det som her indikeres, svarer forskerne. Det er i og for seg korrekt at CO₂-konsentrasjonen i atmosfæren har vært svært stabil de siste 10.000–11.000 år, inntil industrialiseringen startet rundt 1850. Økende utslipp og konsentrasjon har derimot spilt en stadig sterkere og etter hvert dominerende rolle for temperaturutviklingen de siste 150 og særlig de siste 50 årene; dette er det store vitenskapelige konsensus om.

Påstand:

Det er bemerkelsesverdig at den sydlige halvkule har hatt liten oppvarming ettersom mengden CO₂ i atmosfæren kun varierer med 4 prosent over kloden.

Det eneste bemerkelsesverdige med dette er at forfatterne er så dårlig orientert. Forskerne forklarer at det er faglig feil å tro at alle regioner skal varmes opp likt selv om CO₂-nivåene er like over hele kloden. Havet absorberer mye varme, følgelig er det naturlig at temperaturøkningen er større på den nordlige enn på den sørlige halvkule (der de heller ikke er ubetydelige).

Påstand:

ENSO-variasjonene er ikke tatt med i IPCCs teorier eller i deres klimaberegninger, hvilket er en veldokumentert mangel.

Påstanden er tatt ut av lufta. ENSO (El Niño Southern Oscillation) er et syklisk, naturlig vær- og klimafenomen i Stillehavet som forekommer hvert tredje til syvende år. Forskerne viser til at det er grundig behandlet i den siste hovedrapporten til FNs klimapanel (på 30 sider i 9 av 11 kapitler i rapporten fra Arbeidsgruppe I). Dette har heftets forfattere også blitt gjort oppmerksom på flere ganger tidligere.

Påstand:

Klimamodeller fra 1988 har bommet totalt. Noe vesentlig må være galt i klimamodellene og/eller i forståelse av karbonkretsløpet.

Det burde være åpenbart for de fleste at generelle konklusjoner om klimamodellenes presisjon ikke kan trekkes på grunnlag av beregninger fra en modell som ble publisert i en enkelt artikkel fra 1988. Dagens mer avanserte modeller viser god overensstemmelse med observasjoner.

Påstand:

Det er ikke observert en oppvarming i ca. 10 km høyde fra ekvator til 30 grader nord og sør.

Forskerne gir klimaskeptikerne rett i at det har vært mye faglig diskusjon om temperaturprofilen over tropene, men dette kan selvsagt ikke begrunne en generell mistillit til klimaforskningen og dens metoder. Modellberegninger og målinger av temperaturendringer over tid i ulike lag av atmosfæren stemmer stort sett godt overens, og nyere undersøkelser viser betydelig bedre overensstemmelse også i tropene.

Påstand:

Dersom CO₂ ikke har noen målbar virkning, og de periodiske variasjonene fortsetter, hvilket er meget sannsynlig, vil den globale temperaturen i 2100 være omtrent som i 2010.

Allerede i 1896 ble sammenhengen mellom økt CO₂ i atmosfæren og global temperatur fastslått av fysikeren Svante Arrhenius. Hypotesen har vært testet i over hundre år, og aldri har man funnet at sammenhengen skulle være negativ eller ikke-eksisterende.

Påstand:

IPCCs leder meler sin egen kake og tjener store summer på CO₂-håndtering og fremtidig teknologi.

Det er forstemmende at disse grove påstandene, som for lengst er avkreftet av det internasjonale revisjonsfirmaet KPMG, gjentas i heftet. Forfatterne må vite at anklagene mot Rajendra Pachauri som ble framsatt i en artikkel i en britisk avis for to år siden, er feilaktige. Artikkelen ble trukket ganske raskt, og han har fått erstatning fra avisen.

Påstand:

Lekkede e-poster i «Climategate» har svekket IPCCs troverdighet.

Også dette er en påstand uten rot i virkeligheten, like fullt gjentas den i det uendelige. Flere uavhengige granskningsutvalg har konkludert med at e-postene fra CRU (Climate Research Unit ved University of East Anglia) ikke inneholder noe som svekker de involverte forskeres integritet eller endrer synet på global oppvarming.

Klimaforskerne har på denne måten avkreftet påstand etter påstand i «klimarealistenes» hefte. Dessverre må de trolig fortsette å gjendrive strømmen av nye og gamle påstander, som kun synes å ha ett formål: Å svekke troverdigheten til FNs klimapanel og klimaforskningen og så tvil om nødvendigheten av klimatiltak. Å spre usaklige-

«Skepsis er forskningens grunnleggende tilstand. Problemet med Solheim, Humlum og Ellestad er ikke at de er «skeptiske», men at de fortsetter å fremme påstander som er grundig tilbakevist i faglitteraturen.»

ter, ispedd løse fakta for å skade meningsmotstandere og skape usikkerhet og forvirring, er en velkjent metode. Det som overrasker, er at akademikere tyr til slikt, og at de heller ikke holder seg for gode til å kolportere ren sladder. Slik er de også med og legitimerer buskagitasjonen, med tilhørende konspirasjonsteorier, som spres blant annet gjennom en flom av leserbrev til landets aviser.

Skepsis er forskningens grunnleggende tilstand. Problemet med Solheim, Humlum og Ellestad er ikke at de er «skeptiske», men at de fortsetter å fremme påstander som er grundig tilbakevist i faglitteraturen. Mange av argumentene kjenner vi igjen fra høyreorienterte amerikanske tenketanker, finansiert av oljekapital, med forbindelser både til fornektning av sur nedbør-problemet og til tobakks- og sukkerindustrien og deres kampanjer mot vitenskapelig baserte helsetiltak.

Skoleelever, studenter og allmennheten fortjener bedre – oppdatert, velskrevet og lettfattelig kunnskap om den kompliserte sannheten om vår enestående klodes klima. At forskerne denne gangen har tatt seg tid til å avkle desinformatorene, så å si plagg for plagg, er forbilledlig. Spørsmålet nå er hvordan vi andre, inkludert skolen og lærerne, følger opp. De endeløse debattene som klimafornekterne elsker, er en blindvei. Den miljøpedagogikken og den debatten vi trenger, er mer krevende. Den må blant annet omfatte hvorfor vi som samfunn nøler med å omsette den best tilgjengelige kunnskapen i klimatilstand som monner.

Vil vi være med på å finne svaret på hvorfor en synkende andel – nå knapt femti prosent av den norske befolkning – er overbevist om at menneskene er med på å påvirke klimaet? Åpenbart har det sammensatte årsaker. Fortrengning og fornektning

av realitetene i møte med det som er veldig ubehagelig, er en velkjent forsvarsreaksjon. Den demotiverende virkningen av politikernes manglende handlekraft er også forståelig («Det kan da ikke være så farlig som de påstår, når så lite blir gjort»). Men som kunnskapssamfunn må vi likevel prestere bedre. I det minste må vi unngå å la oss forstyrre, og handlingslamme, av den typen agitasjon vi her har sett. Heftet skolene og bibliotekene har mottatt, er ikke annet enn propaganda og støy som prøver å avlede oss fra vår oppgave som modne, ansvarbevisste mennesker – slik den er formulert av den tyske «ansvarsfilosofen» Hans Jonas: at vi må tenke langsiktige tanker og handle slik at virkningene av våre handlinger er forenlig med et permanent ekte menneskelig liv på jordkloden.

ALT PÅ ETT KORT

NYHET!
DRIVSTOFFRABATT
50 øre
fra første liter

Esso MasterCard er mer enn gode rabatter på drivstoff. Det er også et fullverdig kredittkort uten årsavgift, som sparer deg for penger.

Les mer om alle fordelene på nettsiden vår.

essomastercard.no
Drivstoffrabatt og mye, mye mer

▶ Send en SMS med **UTDANNINGSFORBUNDET** og e-postadressen din til **2290** så sender vi deg søknadsskjema.

Tilbudet gjelder medlemmer av Utdanningsforbundet / Drivstoffrabatt er øre/liter på pumpepris drivstoff inkl. moms / Effektiv rente ved en kreditt på kr 15.000 er 32,32%.